

Objaśnienia przyjętych wartości do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Gniezno na lata 2018-2027

1. Założenia wstępne

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy przygotowana została na lata 2018 – 2027. Długość okresu objętego prognozą wynika z art. 227 ust. 2 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (*Dz.U. z 2016 r, poz. 1870 ze zm.*).

Wraz ze wzrostem długości czasu prognozowania zwiększa się ryzyko niewłaściwego oszacowania wartości przyjętych w prognozie w odniesieniu do faktycznie uzyskanych. W latach objętych wieloletnią prognozą finansową poziom dochodów i wydatków oszacowano w oparciu o trendy historyczne poszczególnych źródeł dochodów i kategorii wydatków w latach ubiegłych oraz założenia makroekonomiczne. Zwracając uwagę na kroczący charakter prognozy, która corocznie będzie uaktualniana, przyjęto następujące założenia:

a) dla roku 2018 przyjęto wartości wynikające z projektu budżetu;

b) od roku 2019 projekt wieloletniej prognozy finansowej opracowano głównie w oparciu o założenia przyjęte przez Ministerstwo Finansów. W szczególności wykorzystano dane makroekonomiczne dotyczące prognoz w zakresie dynamiki Produktu Krajowego Brutto (PKB), kształtowania średniorocznej dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych (inflacji) oraz prognozowany realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej na podstawie Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – 12 października 2017 r.

Zgodnie z art. 227 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (*Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, z późn. zm.*), jednostki samorządu terytorialnego zobowiązane są do sporządzania prognozy kwoty długu, stanowiącej część wieloletniej prognozy finansowej, na okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania. Przygotowanie prognozy wymaga przyjęcia założeń dotyczących kształtowania się podstawowych wskaźników makroekonomicznych w tym horyzoncie.

Ministerstwo Finansów zaleca, aby jednostki samorządu terytorialnego przygotowując prognozy kierowały się wskaźnikami przedstawionymi w *Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw*. Zgodnie ze stanowiskiem prezentowanym przez Ministerstwo przyjęcie innych założeń i wskaźników makroekonomicznych od przedstawionych w wytycznych lub niespójnych z tymi założeniami wymaga przedstawienia szczegółowego uzasadnienia takiego postępowania.

Dla potrzeb wieloletniej prognozy finansowej przyjęto dynamikę cen towarów i usług konsumpcyjnych w I półroczu roku poprzedzającego rok budżetowy w stosunku do I półroczu roku poprzedniego, która zgodnie z ustawą o podatkach i opłatach lokalnych stanowi podstawę do przeliczania stawek maksymalnych podatków i opłat lokalnych w roku budżetowym oraz zaprognozowano stawkę ceny pieniądza na rynku międzybankowym (WIBOR3M i WIBOR6M), która stanowi podstawę do wyliczenia kosztów odsetek od zadłużenia.

Podzielenie prognozy w powyższy sposób pozwala na realną ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy. Prognozowanie w tak długim okresie czasu obarczone jest ryzykiem w związku z niestabilnością i nieprzewidywalnością cykli gospodarczych, dlatego też należy zachować szczególną ostrożność dla prognoz długookresowych.

Dla prognozy przyjęto co następuje:

- poziom inflacji (mierzonej wskaźnikiem wzrostu cen dóbr i usług konsumpcyjnych - CPI) w badanym okresie:

	2018	2019	2020 - 2027
Inflacja	2,3%	2,3%	2,5%

- poziom PKB w badanym okresie:

	2018 – 2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
PKB	3,8%	3,6%	3,5%	3,3%	3,2%	3,1%	3,0%	2,9%

Na potrzeby prognozy dochodów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i prawnych (CIT) przyjęto ostrożnościowy wariant corocznego spadku stopy bezrobocia w zależności od jego aktualnego poziomu.

2. Prognoza dochodów

Prognozy dochodów dokonano przy następujących założeniach:

1) W dochodach ogółem dokonano podziału na dochody majątkowe i bieżące.

W dochodach bieżących prognozowano w podziale na kategorie:

a) podatki i opłaty lokalne, wyszczególniając podatki:

- od nieruchomości - w 2018 roku oraz w latach kolejnych zakłada się kontynuowanie wzrostowego trendu wpływów z tego źródła. Dochody z podatku od nieruchomości zostały oszacowane w oparciu m.in. o założone w kolejnych latach wskaźniki inflacji średniorocznej oraz dynamikę PKB. W latach objętych prognozą założono coroczny wzrost wpływów, będący pochodną planowanego corocznego wzrostu stawek podatkowych (od roku 2019), corocznego przyrostu podstaw opodatkowania (budowli, pozostałych nieruchomości) oraz utrzymanie na wysokim poziomie ściągalności należności podatkowych m.in. poprzez czynności windykacyjnych,

- od środków transportowych - prognozę dochodów z tego tytułu ustalono uwzględniając w kolejnych latach stopniowy wzrost wpływów z podatku od środków transportowych, przyjmując wzrost liczby zarejestrowanych na terenie Gminy pojazdów podlegających temu podatkowi, jak również wzrost stawek tego podatku,

- od czynności cywilno-prawnych - wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych zostały zaplanowane z uwzględnieniem zrealizowanych dochodów z tego źródła w roku 2016 oraz przewidywanego wykonania w 2017 roku, następnie przeszacowano je w oparciu m.in. o założone wskaźniki inflacji średniorocznej oraz dynamikę PKB. W latach objętych prognozą założono stopniowy wzrost wpływów na skutek zwiększenia liczby i wartości transakcji dokonywanych na rynku wtórnym nieruchomości oraz innych transakcji podlegających temu podatkowi,

- wpływy z opłat - wpływy z opłat oszacowano głównie w oparciu o założone wskaźniki dotyczące inflacji średniorocznej z uwzględnieniem innych czynników wpływających na wysokość dochodów. Prognozując kwoty dochodów w tej grupie uwzględniono m.in. skutki aktualizacji opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości,

- rolny, leśny, od spadków i darowizn oraz opłaty:, targowa, za zezwolenie na sprzedaż alkoholu oraz pozostałe podatki i opłaty;

b) udział w podatkach centralnych budżetu państwa, wyszczególniając:

- udział w podatku dochodowym od osób fizycznych – PIT - wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych w kolejnych latach zostały ustalone w oparciu m.in. o założone wskaźniki inflacji średniorocznej oraz dynamiki PKB. Prognozując kwoty dochodów z tytułu PIT uwzględniono m.in. prognozowane skutki zmian w wysokości udziałów w PIT wynikające z art. 89 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz skutki wynikające z migracji mieszkańców, której efektem jest systematycznie wzrastająca liczba mieszkańców Gminy, co w ostatecznym rozrachunku wpływa pozytywnie na wysokości bazy podatkowej. W prognozie przyjęto założenie o niezmienności stawek podatkowych oraz wysokości udziału Gminy we wpływach (z wyłączeniem zmian wynikających z art. 89 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego),

- udział w podatku dochodowym od osób prawnych – CIT - dochody z tego tytułu należą do najbardziej wrażliwych na wahania koniunktury. Wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych zostały zaplanowane w oparciu o przewidywane wykonanie za 2017 rok, następnie przeszacowane o założone wskaźniki inflacji

średniorocznej oraz dynamikę PKB. W prognozie założono niezmiennosc stawek podatkowych oraz wysokości udziału Gminy we wpływach,

- c) subwencje z budżetu państwa (wyszczególniając poszczególne rodzaje subwencji) - dochody w tej grupie zaplanowano w oparciu o informację przekazaną w piśmie Ministerstwa Finansów w tym zakresie, natomiast w związku z rosnącą liczbą dzieci na terenie Gminy, które uczęszczać będą do placówek oświatowych prognozuje się również dodatkowy wzrost wpływów z tego tytułu,
- d) dotacje z budżetu państwa - wpływy w ramach tej grupy dochodów oszacowano w oparciu o pisma dysponentów – Wojewody Wielkopolskiego i Krajowego Biura Wyborczego, z uwzględnieniem niewielkiego corocznego wzrostu na poziomie 0,25% w skali roku,
- e) pozostałe dochody bieżące (wyszczególniając m.in.: wpływy z najmu, dzierżawy, usług i inne) - dochody w ramach tej grupy zostały zaplanowane w oparciu m.in. o założone wskaźniki inflacji średniorocznej oraz dynamiki PKB.

2) W dochodach majątkowych prognozowano w podziale na kategorie:

- dochody z majątku (wyszczególniając sprzedaż mienia oraz przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności);
- dotacje na inwestycje (wyszczególniając dofinansowanie z budżetu państwa oraz pozostałe środki na inwestycje), to źródło uzależnione jest od możliwości pozyskania dodatkowych środków zewnętrznych w tym głównie Unii Europejskiej, dochody z tego źródła pojawiać się będą w miarę podpisywania przez Gminę umów na dofinansowania planowanych zamierzeń inwestycyjnych.

Dochody ze sprzedaży majątku są determinowane koniunkturą w gospodarce, w tym przede wszystkim na rynku nieruchomości. W latach kolejnych Gmina nadal będzie prowadziła działania w zakresie racjonalnego wykorzystania majątku w celu uzyskania jak najlepszych efektów ekonomicznych. Zintensyfikowane działania będą koncentrowały się na stworzeniu szerokiej oferty nieruchomości inwestorom, którzy nie tylko je zagospodarują, a także przyczynia się do poprawy funkcjonalności Gminy. Jednakże w związku z dużym ryzykiem szacowania tych wielkości w kolejnych latach dochody z tytułu sprzedaży nieruchomości zaplanowano jedynie w roku 2018. W okresie tym planuje się sprzedaż działek w miejscowości Jankowo Dolne 7 szt pod zabudowę mieszkaniową oraz 4 działki pod budownictwo usługowe. Na podstawie zawartego porozumienia ze Spółką Gazową zaplanowano dochody ze sprzedaży odcinków sieci gazowej budowanych na terenie Gminy.

Wszystkie wymienione kategorie wybrane zostały na podstawie paragrafów klasyfikacji budżetowej. Kategorie dochodów bieżących prognozowano za pomocą wskaźników inflacji oraz wskaźnika dynamiki PKB. Posłużono się metodą indeksacji wartości bazowych o odpowiednio przypisany dla każdej kategorii wskaźnik.

W poszczególnych kategoriach nadano następujące wagi:

- podatki i opłaty lokalne (waloryzacja od 2019 o 100% inflacji, poza opłatą skarbową);
- udział w podatkach centralnych (w latach 2019-2020 dynamika proporcjonalna do wartości przyjętych w Wieloletnim Planie Finansowym Państwa dla wpływów z PIT i CIT – następnie od roku 2021 indeksacja o przyjęty stopień wzrostu PKB skorygowany o przyjęty spadek bezrobocia na terenie Gminy)
- subwencje (indeksacja o PKB)
- dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone oraz zadania własne – coroczna indeksacja o 0,25%,
- pozostałe dochody (wzrost o założony stopień inflacji/PKB)

Dla prognozy dochodów majątkowych szczególnie istotna była wiedza poszczególnych wydziałów merytorycznych urzędu.

Uzyskane w powyższy sposób wartości dochodów zsumowano w kategorii dochodów bieżących i majątkowych a następnie dochodów ogółem. Zestawienie ogólnych kwot przedstawiono w załączniku Nr 1.

1. Prognoza wydatków

Podobnie jak dochody, wydatki podzielono przy prognozowaniu na kategorie wydatków bieżących i wydatków majątkowych. W wydatkach bieżących wyodrębniono wydatki z tytułu wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń oraz pozostałych wydatków bieżących. Ponadto wyodrębniono wydatki związane z obsługą zadłużenia. W dziale 750 dodatkowo wyodrębniono kategorię wydatków związanych z funkcjonowaniem organów JST – Rady Gminy oraz Urzędu Gminy (rozd. 75022 i 75023).

Wartości dla wydatków bieżących w roku 2017 przyjęto zgodnie z zaakceptowanymi przez Wójta wnioskami wydziałów oraz jednostek organizacyjnych do projektu budżetu. W poszczególnych latach dokonano indeksacji o wagi wskaźników inflacji oraz PKB zgodnie z tabelami zamieszczonymi powyżej w założeniach wstępnych.

Możliwość zadłużania się jednostek samorządu terytorialnego uzależniona jest od poziomu wypracowanego salda operacyjnego (dochody bieżące – wydatki bieżące) powiększonego o dochody ze sprzedaży majątku. Gmina chcąc realizować założony program inwestycyjny podjęła już kilka lat temu działania maksymalizujące poziom salda operacyjnego. Dla potrzeb obliczania ustawowego limitu zadłużania brane są pod uwagę salda operacyjne budżetu powiększone o dochody ze sprzedaży majątku osiągnięte w 3 poprzednich latach, czyli dla roku 2018 w latach 2015-2017. Z uwagi na ograniczone możliwości zwiększania poziomu dochodów bieżących duży nacisk kładziony jest na sferę wydatków bieżących, na którą Gmina ma większy wpływ. Wobec powyższego w okresie wieloletniej prognozy finansowej poziom wydatków bieżących liczonych z wyłączeniem odsetek od zadłużenia oszacowano w oparciu o założenie, że wzrost poziomu tych wydatków nie powinien przekroczyć zakładanego wzrostu inflacji w poszczególnych latach.

Po analizie budżetów historycznych z lat 2010-2016 przyznano następujące wagi dla najistotniejszych kategorii:

- *wynagrodzenia i pochodne* – od roku 2019 przyjęty został wzrost poziomu płac o zakładany poziom inflacji,
- wydatki na *obsługę długu (odsetki)* oszacowano w oparciu o istniejący oraz prognozowany stan zadłużenia. Za podstawę do wyliczenia odsetek od długu, w tym planowanego do zaciągnięcia przyjęto prognozę stopy WIBOR3M powiększone o marżę banku,
- pozostałe bieżące (indeksacja w zależności od kształtowania się w latach poprzednich dla poszczególnych działów od 50% inflacji do 100% inflacji).

Wszystkie te pozycje uwzględniają ponadto korekty merytoryczne przyjęte przy prognozowaniu.

Odrębnie prognozowano wydatki finansowane dotacjami, w tym w szczególności zadania zleczone z zakresu administracji rządowej oraz zadania własne dofinansowane z budżetu państwa. Dla tej kategorii przyjęto wzrost w takim samym tempie jaki przyjęto dla dochodów z tytułu dotacji, tj. coroczna indeksacja o 0,25%,

Wydatki na *planowane i realizowane przedsięwzięcia* zaplanowano w oparciu o dane zawarte w wykazie przedsięwzięć wieloletnich (załącznik nr 2 do uchwały).

Wydatki na obsługę długu zaplanowano na podstawie realnego oprocentowania zaciągniętych już zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek oraz średniego założonego oprocentowania w latach następnych w stosunku do stawki WIBOR 3M (za podstawę wzięto pod uwagę średnią stawkę WIBOR w roku 2017 za okres od początku roku do dnia sporządzenia prognozy tj. 1,7299% powiększony o marżę banku 0,8%). Wysokość wydatków uzależniona jest każdorazowo od przyjętego systemu wykupu, czy też spłat rat kapitałowych, tj. okresu, na jaki zaciągnięte zostały zobowiązania jak i miesięcznego lub kwartalnego systemu spłat kapitału (w przypadku prezentowanych prognoz przyjęto, że zobowiązania powyżej kwoty przekraczającej 8% dochodów w danym roku zaciągane są na 8 lat, a poniżej tej kwoty i powyżej 5% dochodów na 5 lat, zobowiązania w kwotach niższych na 2 lata i spłacane w miesięcznym systemie rat kapitałowych oraz odsetkowych). W najbliższych latach na realizację zamierzonych przedsięwzięć inwestycyjnych Gmina planuje zaciągać tego typu zobowiązania w latach 2018 - 2019 na łączną kwotę ponad 18,5 mln zł. Zobowiązania te planowane są do spłaty do roku 2027.

2. Inwestycje (wydatki majątkowe)

Wydatki majątkowe w okresie objętym prognozą zostały rozpisane w załączniku nr 2 do uchwały, gdzie ujęto przedsięwzięcia wieloletnie o charakterze inwestycyjnym. Ponadto w poszczególnych latach ujęto inwestycje, których okres realizacji nie przekroczy jednego roku w związku z czym nie zostały zawarte w załączniku dotyczącym przedsięwzięć.

Na potrzeby prognozy stworzonej w oparciu o dane makroekonomiczne przyjęto, że poziom wydatków majątkowych ponoszonych ze środków budżetowych nie powinien stanowić kwoty mniejszej niż 7% wydatków ogółem. Od roku 2020 ustalono, iż całość środków pozostałych po spłacie zadłużenia i pokryciu wydatków bieżących będzie przeznaczana na wydatki majątkowe. Jednakże w kolejnych latach faktyczne kwoty na wydatki majątkowe mogą okazać się wyraźnie wyższe, co w głównej mierze zależeć będzie od zdolności Gminy do absorpcji środków z UE w perspektywie finansowej 2014 - 2020.

Zaniżanie poziomu wydatków majątkowych spowodować może brak wystarczających środków nie tylko na rozwój infrastruktury w Gminie, ale również brak możliwości utrzymania dobrego stanu infrastruktury komunalnej już posiadanej, a co za tym idzie jej dekapitalizacja. Zbyt niski poziom zakładanych wydatków inwestycyjnych może również spowodować brak możliwości wykorzystania zewnętrznych środków, w tym z Unii Europejskiej w ramach nowej perspektywy finansowej. Sytuacja taka doprowadzić może ostatecznie do spowolnienia rozwoju Gminy, co ostatecznie może mieć wpływ również na poziom realizowanych dochodów z tytułu podatków dochodowych od osób fizycznych i prawnych (brak nowych inwestorów i/lub odpływ już działających na terenie samorządu, zmiana miejsca zamieszkania mieszkańców do ościennych gmin ze względu na lepszy dostęp do rynku pracy oraz poprawę warunków życia – dostęp do rozbudowanej i nowoczesnej infrastruktury technicznej).

Wśród przedsięwzięć wieloletnich zaplanowano również wydatki na:

- Budowę Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego w Zdziechowie - Poprawa warunków funkcjonowania oświaty na terenie Gminy Gniezno,
- Budowa ścieżki rowerowej Gniezno - Jankowo Dolne Gmina Gniezno /zintegrowany nisko emisyjny transport w powiecie gnieźnieńskim - budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Gniezno.

3. Wynik budżetu, wynik z działalności operacyjnej (bieżącej)

Wynik budżetu w prognozowanym okresie jest ściśle powiązany z przyjętymi założeniami do prognozy dochodów i wydatków. Należy podkreślić fakt, iż w badanym okresie historycznym wynik kształtował się na podobnym poziomie jaki przyjęto w analizie.

Wynik z działalności operacyjnej (bieżącej) jest pozycją bardzo istotną na skutek zapisu w art. 242 Ustawy – organ stanowiący nie może uchwalić budżetu, w którym wydatki bieżące są wyższe od dochodów bieżących powiększonych o nadwyżkę z lat ubiegłych i wolne środki. Należy podkreślić, iż zgodnie z prognozą w całym badanym okresie nie ma zagrożenia naruszenia powyższego zapisu.

4. Przychody

W prognozowanym okresie po stronie przychodów ujęto środki pochodzące z planowanych do zaciągnięcia kredytów i pożyczek lub wyemitowanych obligacji. W przyjętych założeniach nie przewiduje się innych przychodów od roku 2018. W Wieloletniej Prognozie Finansowej uwzględniono w kolejnych latach konieczne do zaciągnięcia zobowiązania, które Gmina będzie zaciągać po to, aby finansować inwestycje ponad poziom, wynikający z dostępnych, własnych środków budżetowych. Kwoty przychodów z tego tytułu w poszczególnych latach określa załącznik Nr 1 do uchwały.

5. Rozchody

Po stronie rozchodów w prognozowanym okresie przyjęto tylko przepływy związane ze spłatą rat kapitałowych kredytów i pożyczek już zaciągniętych oraz planowanych do zaciągnięcia w najbliższych latach. Ostatnie raty kapitałowe, w badanym okresie zostały zaplanowane na rok 2027. Wraz z malejącą wartością zadłużenia coraz mniejsze środki zaplanowano na obsługę zadłużenia, czyli spłatę rat zadłużenia (wraz z wydatkami z tytułu odsetek). Środki przeznaczane na ten cel będą stanowiły istotną pozycję w budżecie Gminy. Szczegółowe wartości spłat dla poszczególnych lat przedstawia Załącznik Nr 1.

6. Relacja z art. 243. Ustawy

Po dokonaniu obliczeń, przyjęte w prognozie założenia zapewniają spełnienie wymogów Ustawy odnośnie relacji obsługi zadłużenia. Przyjęte założenia pozwalają stwierdzić, że dla okresu prognozowania sytuacja finansowa Gminy pozwala na spełnienie ustawowych obostrzeń dotyczących zadłużenia zapewniając jednocześnie stały i stabilny poziom inwestycji. Jednocześnie w związku z możliwością pozyskania dofinansowania ze środków europejskich realizowanych zadań relacja ta w latach kolejnych winna ulec znacznej poprawie w stosunku do zakładanego poziomu.

7. Zadłużenie

Prognozę poziomu zadłużenia na kolejne lata skonstruowano przy uwzględnieniu poziomu zadłużenia na koniec 2017 roku w wartości planowanej w budżecie na tenże rok, tj. w kwocie 17 915 999,72 zł. Przewiduje się, że zadłużenie wyniesie na koniec 2018 roku 23 150 349,72 zł.

8. Podsumowanie

Przyjęte w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy wartości w poszczególnych kategoriach zostały zaprognozowane w sposób bezpieczny. Przyjęty podział na kategorie wykorzystane do prognozowania zapewnia możliwie dokładne odwzorowanie tendencji historycznych w latach przyszłych. Dodatkowe korekty merytoryczne umożliwiają urealnienie prognozy w jak największym stopniu. Prognoza dochodów i wydatków w pierwszej fazie tworzenia prognozy pozwala na realne oszacowanie możliwości inwestycyjnych Gminy. Pewnych trudności nastręcza fakt, iż prognoza musi zostać uchwalona do 2027 roku. Należy zwrócić uwagę na pewne ryzyko prognozowania w takim horyzoncie czasowym.

Pomimo wspomnianych trudności, zgodnie z prognozą, zachowane zostaną wszelkie uregulowania wynikające z Ustawy, a odpowiedni margines bezpieczeństwa w przyjętych założeniach pozwala na racjonalne i wyważone prowadzenie polityki inwestycyjnej w oparciu o możliwości finansowe Gminy.